

Nicolas Guéguen

**CORPUL, APARENȚA
ȘI IMAGINEA**

Percepție, evaluare și norme sociale

Traducere din limba franceză
de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2025

Cuprins

Introducere	11
-----------------------	----

Partea întâi

Corpul și caracteristicile lui morfologice

Capitolul 1. Statura	17
1. Persoanele înalte sunt percepute pozitiv	17
2. Comportamentul față de persoanele înalte	19
3. Persoanele înalte se bucură de succes financiar.	21
4. Înălțimea și capacitatea de a obține un loc de muncă	22
5. Talia președinților și președinții de talie	24
6. Persoanele înalte se bucură oare de sănătate și de o stare de bine?	26
7. Femeile preferă bărbații puțin mai înalți, iar bărbații, femei mai scunde	28
8. <i>The male-taller norm</i>	29
9. Înălțimea și durata relației.	31
10. Înălțimea și procreația	32
11. Influența înălțimii sau înălțimea sub influență?	33
12. Înălțimea, personalitatea și comportamentele.	36
13. Opiniile influențate de înălțime.	38
14. Înălțimea și asumarea riscurilor	39
Capitolul 2. Caracteristicile feței	41
1. Raportul lățime-lungime al feței: FWHR	41
2. Evaluarea celorlalți și raportul FWHR.	42
3. Autoevaluarea, personalitatea și raportul FWHR	44
4. Limite interpretative ale raportului FWHR.	45
5. Raportul FWHR, performanța și comportamentele	46

6. Sexualitatea și raportul FWHR	49
7. Buzele și gura	49
Capitolul 3. Tenul bronzat	53
1. Bronzul și reflectarea personalității	53
2. Bronzul și aprecierea din partea celorlalți	55
3. Comportamentele față de persoanele bronzate	57
Capitolul 4. Ochii	59
1. Influența culorii ochilor	59
2. Culoarea ochilor și preferințele	60
3. Culoarea ochilor și performanțele	60
4. Culoarea ochilor noștri și preferințele noastre	62
5. Culoarea ochilor și comportamentele	63
6. Dezvăluirile despre sine și culoarea ochilor	64
7. Personalitatea ochilor	65
8. Culoarea ochilor și evaluarea	66
9. Pupilele	68
Capitolul 5. Sâniile femeilor	72
1. Sâniile: satisfacția și insatisfacția femeilor și bărbaților	72
2. Sâniile femeilor și concentrarea atenției bărbaților	75
3. Evaluarea femeilor în funcție de sâni	75
4. Vederea din profil	78
5. Sfârcurile proeminente	79
6. Comportamentul bărbaților și sâniile femeilor	80
7. Discernământul femeilor în privința funcției sânilor	83
8. Punerea în valoare a sânilor și competiția în relații	84
9. Preferințele influențate	85
Capitolul 6. Simetria	88
1. Tot ce este simetric e frumos	88
2. Simetria și mișcarea	90
3. Aprecierea simetriei: evaluare dobândită sau învățată?	91
4. Simetria generalizată	91
5. Tot ce este simetric e frumos și mai mult decât atât	92
6. Simetria și nuanța	94
Capitolul 7. Circumferința taliei și a șoldurilor: raportul WHR	95
1. Genul și raportul WHR	95
2. Raportul WHR și evaluarea frumuseții	96

3. Raportul WHR și percepția tactilă.	98
4. Factorii care influențează evaluarea raportului WHR	99
5. Raportul WHR și cultura.	100
6. Raportul WHR ca factor de concentrare a atenției	102
7. Raportul WHR și sexualitatea	105
8. Raportul WHR masculin	106
Capitolul 8. Umerii și circumferința taliei: raportul SHR	108
1. Mai frumos, mai dominant și mai puternic.	109
2. Raportul SHR și sexualitatea.	109
3. Raportul SHR și competiția sexuală	111
Capitolul 9. Mâinile și degetele	112
1. Raportul 2D/4D.	112
2. Raportul 2D/4D și genul.	113
3. Aptitudinile, performanțele și raportul 2D/4D.	114
4. Performanțele fizice.	116
5. Comportamentele riscante și agresivitatea	117
6. Raportul 2D/4D și prudența interpretativă.	118
7. Raportul 2D/4D și sănătatea.	119
8. Raportul 2D/4D și atracția reciprocă.	121
9. Raportul 2D/4D și seducția.	123
Capitolul 10. Picioarele	127
1. Picioarele și genul	127
2. Picioarele și evaluarea	128
Capitolul 11. Pilozitatea	132
1. Obligativitatea epilării pentru femei	132
2. Părul de pe piept	134
3. Piept cu sau fără păr: ce le place femeilor	135

Partea a doua

Aspectul fizic și vestimentar

Capitolul 12. Machiajul și cosmeticele.	141
1. Frumusețea și machiajul	141
2. Dincolo de evaluarea frumuseții	143
3. Efectul de bumerang al machiajului	144

4. Efectele machiajului asupra propriei persoane	146
5. Machiajul și personalitatea	148
6. Machiajul femeilor și comportamentul față de acestea	149
7. Ce induce machiajul!	151
8. Machiajul și concurența	152
Capitolul 13. Tatuajele și piercingurile:	
punerea grafică în scenă a corpului	155
1. Tatuajele: pielea ca o pânză	155
2. Cine se tatuează mai mult și de ce?	156
3. Tatuajele, comportamentele riscante și sănătatea	157
4. Tatuajele și autoevaluarea	159
5. Evaluarea persoanelor tatuate	160
6. Tatuajele și capacitatea de a obține un loc de muncă	162
7. Tatuajele femeilor și comportamentele bărbaților	164
8. Tatuajele și comportamentele sportive	165
9. Piercingurile: corpul în relief	166
10. Motivațiile pentru practica piercingului	167
11. Evaluarea persoanelor cu piercinguri	167
12. Practica piercingului și legătura cu personalitatea și comportamentele	169
13. Tatuajele combinate cu piercinguri	171
Capitolul 14. Părul și coafura	
1. Culoarea părului: stereotipuri și importanța rarității	173
2. Nuanțele preferate	174
3. Culoarea părului și evaluările	175
4. Aptitudinile și culoarea părului	176
5. Părul blond și aptitudinile cognitive	178
6. Reușita economică a blondelor	179
7. Competențe influențate de stereotipuri	180
8. Culoarea părului și comportamentul	181
9. Lungimea părului	186
10. Tipul de coafură	190
11. Coafura ca normă a grupurilor dominante	191
12. Atenție la breton	192
13. Accesorii și coafura	192
14. Fără păr: asta e!	195

Capitolul 15. Bărbile, barbișoanele și mustățile: părul facial	199
1. Barba și evaluarea	200
2. Moda și generațiile	202
3. Familiaritatea și preferința.	203
4. Până unde merge evaluarea?	205
5. Barba și seducția	206
6. Fața potrivită pentru job	208
7. Discernământul bărbatului cu barbă	211
8. Autopercepția bărbosului	211
Capitolul 16. Ochelarii	213
1. Focalizarea atenției	213
2. Percepția asupra celor care poartă ochelari și evaluarea lor.	214
3. Stereotipul ochelaristului la copil	217
4. Muncă, job și justiție	218
5. Autoevaluarea în rândul celor care poartă ochelari	220
6. Comportamentele față de cei care poartă ochelari.	221
Capitolul 17. Aspectul vestimentar	223
1. Culorile hainelor	223
2. Uniforma și ținuta profesională.	237
3. Efectul halatului alb.	239
4. Ținutele discriminante.	240
5. Vestimentația și statutul social	242
6. Hainele sexy și sugestive	253
7. Când purtarea anumitor haine ne influențează: efectul <i>enclothed cognition</i>	256
8. Vestimentația și autopercepția.	259
Capitolul 18. Tocurile pantofilor	261
1. Tocurile și evaluarea	261
2. Tocurile și accentuarea arcuirii spatelui.	263
3. Tocurile și comportamentele	266
4. Ce cred femeile despre funcția tocurilor	267
<i>Bibliografie</i>	269

Atunci când raportul WHR era de 0,70, s-a putut constata că toți participanții au indicat o atractivitate superioară celei observate când acesta era 0,84. De asemenea, s-a observat că diferența se remarcă prin evaluarea tactilă. Totuși, în cazul grupei de văzători s-a înregistrat un scor mai mare la atractivitate în condițiile unui WHR de 0,70, ceea ce sugerează că, chiar dacă în evaluare a fost implicat un element vizual, se pare că manifestarea preferinței pentru un WHR de 0,70 nu era legată de asta în mod esențial. Așadar, potrivit autorilor, s-ar putea ca această preferință să se datoreze unor factori intrinseci înnăscuți. Deoarece un raport WHR de 0,70 indică sănătatea și fertilitatea unei femei, preferința bărbaților pentru această caracteristică s-ar fi implantat în noi de-a lungul evoluției noastre. Dar asta n-ar exclude efectul suplimentar al expunerii la mass-media. De altfel, un studiu efectuat de Singh (1993), examinând modelele de la concursul Miss America și din revista *Playboy* între 1930 și 1990, a arătat preponderența modelelor cu un raport în jurul valorii de 0,70, cu o foarte mică variabilitate. Mass-media, mai ales cea destinată bărbaților, prezintă așadar mult mai des aceste modele. Astfel, cu un WHR optim (0,70) dobândit prin evoluție și întărit de mass-media, se poate înțelege de ce acesta exercită o mare influență asupra evaluării făcute de bărbați.

4. Factorii care influențează evaluarea raportului WHR

După citirea studiilor precedente, se observă că există o preferință accentuată pentru un raport de 0,70 la femeie. Totuși, cercetările arată că unii factori influențează și ei această evaluare. Preferința pentru acest raport pare independentă de vârstă, deoarece Singh (1993) n-a observat diferențe în evaluările unei reprezentări grafice a unei femei cu un raport de 0,70 făcute de bărbați a căror vârstă varia între 25 și 85 de ani. Când se examinează însă diferența de preferințe față de raportul WHR în cazul unui bărbat și al unei femei, se pare că deosebirea de preferințe se face în mod progresiv

în funcție de vârstă. Connolly, Slaughter și Mealey (2004) le-au cerut participanților la studiul lor, a căror vârstă varia între 6 și 20 de ani, să-l selecționeze, dintre desene diferite cu bărbați și femei, pe cel pe care îl considerau cel mai frumos. Rezultatele au arătat că, la 6 ani, nu se constata nicio diferență în alegerea raportului WHR al bărbaților și femeilor și preferința se manifesta în jurul valorii de 0,82. Apoi, treptat, odată cu vârsta, distincția se manifesta cu o preferință pentru un WHR masculin care se apropia și sfârșea la vârsta adultă la 0,90, iar pentru reprezentările feminine, o preferință pentru un raport WHR care se apropia de 0,72. Când este studiat doar un gen și se apelează la alte metode de estimare, găsim cercetări care arată un interes la o vârstă mai precoce. White și colaboratorii săi (2020) au prezentat o fotografie color digitalizată a unei femei în costum de baie al cărei WHR era de 0,70 sau de 0,90 unor copii de 3-5 luni. Modelul era prezentat pe ecranul unui computer și o cameră de luat vederi permitea măsurarea gradului de interes al copiilor pentru fiecare model (mișcările capului și ale ochilor, timpul de atenție etc.). Rezultatele au arătat un interes mai mare pentru modelul cu un raport WHR de 0,70. Totuși, acest rezultat a fost observat doar la fetițe, nu și la băieți. Potrivit autorilor, sensibilitatea mai mare a fetițelor la stimuli sociali, comparativ cu băieții, ar putea să explice aceste diferențe. Cu toate acestea, rezultatul atestă că, pentru unele grupuri, există încă de la o vârstă foarte precoce un interes mai pronunțat pentru un raport WHR tipic feminin.

5. Raportul WHR și cultura

Când se analizează variațiile culturale, studiile arată mici diferențe, ceea ce ar sugera o non-universalitate a preferinței cu privire la WHR-ul feminin ideal. Într-un studiu care compara preferințe pentru desene cu femei având un raport WHR de 0,50, 0,70 și 0,90 efectuat de Furnkam, Moutafi și Baguma (2002), acești cercetători au arătat că în Marea Britanie și Grecia se observa o preferință pentru WHR-ul de 0,70, dar, în Uganda, preferat era cel de 0,50. S-a constatat că, în cele trei țări, raportul de 0,90, mai degrabă

masculin, n-a fost apreciat. Potrivit cercetătorilor, cel mai puternic contrast talie/șolduri permis când există un raport WHR mai mic ar putea să facă șoldurile să fie percepute ca fiind mult mai late și să lase astfel o reprezentare mai accentuată a rotunjimii în acea zonă. În Uganda însă, bărbații ar avea preferințe pentru acest tip de șolduri. Această diferență mică rămâne totuși greu de explicat, căci nu se observă întotdeauna un efect cultural, chiar dacă se fac comparații între țări de pe continente identice. Astfel, Furnham, McClelland și Omer (2003), comparând evaluările unor bărbați britanici și kenieni cu variații de WHR între 0,50 și 0,90, n-au constatat vreo diferență în evaluările atractivității femeilor și, în ambele cazuri, femeia cu un WHR de 0,70 a obținut scorurile cele mai mari în cele două culturi. La fel, Singh și colaboratorii săi (2010), comparând două țări din Africa, Insulele Samoa, Indonezia și Noua Zeelandă și utilizând doar fotografia zonei feselor a unor femei de culoare, au arătat că era preferat raportul WHR tipic feminin, și asta în toate cele cinci țări testate. În interiorul aceleiași țări sunt observate uneori diferențe de preferință din cauza apartenenței etnice. Freedman și colaboratorii săi (2004) au ales o grupă de americani caucazieni, pe de o parte, și una de afro-americani, pe de alta. Participanților le-au fost prezentate diferite desene cu femei cu un WHR variind între 0,5 și 0,9 și li s-a cerut să-l aleagă pe cel care reprezenta idealul feminin, precum și pe cel mai puțin reprezentativ pentru o femeie. Rezultatele au arătat că raporturile WHR cele mai mari au fost excluse în majoritate. Totuși, s-a observat că, dacă grupa de caucazieni a preferat valori în jurul raportului standard (0,70), în schimb participanții afro-americani au preferat valori ale raportului situate puțin sub acest standard. Și în acest caz, s-ar putea ca un raport WHR mai mic să accentueze percepția de lățime a șoldurilor și de corpolență. Bărbații afro-americani n-ar căuta să stigmatizeze femeile cu aceste caracteristici (există mai multe probleme cu supraponderalitatea în aceste comunități din SUA) și prin urmare ar indica o preferință pentru un raport mai mic. Diferențele culturale, când există, ar putea să se datoreze și standardelor prezente în mediul înconjurător. Marlowe, Apicella și Reed (2005) le-au prezentat unor participanți americani de tip caucazian și unor tanzanieni reprezentări ale unor femei africane și albe, goale, cu diferite niveluri de WHR între 0,55 și 0,75. Participanții examinau planșele și le clasau în ordinea atractivității.

În același timp, era evaluat cu ajutorul unor măsurători antropometrice raportul WHR al femeilor tanzaniene. Cel preferat de americani a fost de 0,68, apropiat deci de standardul observat în mod obișnuit în studiile efectuate în țările occidentale. Tanzanienii au preferat o medie de 0,78. De asemenea, s-a observat că această valoare era apropiată de raportul WHR mediu al femeilor tanzaniene. După toate aparențele, standardul frumuseții dintr-o anumită cultură ghidează preferințele, iar raportul WHR al femeilor, care poate să varieze în funcție de culturi din cauze genetice, de mediu, de mod de viață etc., pare să se supună și el aceleiași reguli.

Din punct de vedere istoric, studiile au arătat și evoluții. O examinare a femeilor goale pictate de Rubens a permis măsurarea unui raport WHR mediu de 0,78, adică mai mare decât valoarea de 0,70 găsită în literatura de specialitate (Swami, Gray & Furnham, 2006). Ar fi posibil ca această valoare să caracterizeze idealul pictorului, dar, totodată, să fie rezultatul evoluției în timp. Bovet și Raymond (2015), examinând picturile și iconografiile care înfățișează femei și despre care se presupune că reprezentau idealul feminin, au arătat că raportul WHR părea constant între Antichitate și secolul al IV-lea d.Hr. și era mai mare de 0,70, dar a început să scadă din secolul al XV-lea, pentru ca apoi, în zorii secolului XX, examinând revistele pentru bărbați, cum ar fi *Playboy*, sau concursurile de Miss, să se fixeze treptat în apropierea valorii de 0,70, menținându-se neschimbat. Pentru autori, aceasta ar fi dovada că preferința n-ar fi universală și constantă în timp, ci, în mod sigur, alți factori ar interveni pentru a modifica aceste preferințe.

6. Raportul WHR ca factor de concentrare a atenției

Raportul WHR de 0,70 la o femeie pare așadar să-i determine pe bărbați să o considere mai atrăgătoare, dar studiile arată și că acesta este nivelul la care bărbații își amintesc mai bine informații despre femei. Fitzgerald, Horgan și Himes (2016) le-au prezentat unor bărbați fotografia unei femei îmbrăcate (55 kg și 1,70 m), care

fusese prelucrată digital ca să aibă un WHR variabil între 0,50 și 0,90, în trepte de 0,10. Sub fotografie se găsea un text care o prezenta pe acea persoană (nume, joburi, hobby-uri, studii, informații despre familia sa etc.). Participanții aveau la dispoziție 4 minute ca să rețină informațiile, apoi executau o sarcină de distragere a atenției constând în diferite calcule. După aceea, li se cerea să evalueze atractivitatea femeii prezentate și erau supuși unui test de memorare a informațiilor despre ea, solicitându-li-se să-și amintească detalii fizice (stilul vestimentar, culoarea părului etc.) și biografice (vârstă, studii, joburi etc.). Rezultatele au arătat că, în privința atractivității, s-a observat o curbă în formă de U inversat în funcție de nivelurile de WHR manipulate, cea mai bună notă fiind obținută pentru un WHR de 0,70, după care se producea o scădere treptată a acestei atractivități atunci când raportul WHR creștea sau scădea în jurul acestei valori. În privința memorării informațiilor fizice au fost observate aceleași rezultate, cu scoruri optime de reamintire la 0,70 și o scădere treptată a scorurilor când raportul se micșora sau creștea în jurul acestei valori și, mai ales, scăderi mari pentru raporturile extreme (0,5 și 0,9). În privința amintirii informațiilor biografice, s-a constatat că scorurile cele mai mici se observau îndeosebi pentru raporturile extreme. Un al doilea studiu al aceluiași autori, de data aceasta fără memorarea liberă a informațiilor, ci solicitându-se recunoașterea dintre mai multe răspunsuri, a confirmat aceste rezultate. S-a observat că, cu cât atractivitatea era mai mare, cu atât mai multe erau informațiile fizice reținute la un WHR de 0,7, după care aceste performanțe scădeau treptat pe măsură ce raportul creștea sau scădea în jurul acestei valori centrale. Potrivit cercetătorilor, deoarece raportul WHR de 0,7 reprezintă valoarea optimă a atractivității, ar avea loc o concentrare a atenției asupra fotografiei femeii cu aceste caracteristici, ceea ce ar determina o memorare sporită a caracteristicilor ei, în special fizice. Acest efect cognitiv al raportului WHR a fost confirmat și de alte studii. Del Zotto, Framorando și Pegna (2020) au prezentat imagini de femei în costume de baie formate din două piese cu raporturi WHR de 0,60, 0,70, 0,80 și 0,90. Participanților la studiu li s-a cerut să le evalueze atractivitatea și rezultatele au arătat că raportul de 0,70 a primit și cel mai mare scor de frumusețe. În același timp, cu o altă grupă de participanți, s-a măsurat activitatea electroencefalografică (EEG) în vreme ce

priveau aceleași fotografii. Rezultatele au arătat că o lungime de undă (*vertex-positive potential*), despre care se știe că este legată de atenție, arăta niveluri de pozitivitate mai mari, atestând o activitate cerebrală mai accentuată pentru modelele al căror WHR era de 0,70. Potrivit cercetătorilor, asta ar confirma că niște caracteristici asociate cu atractivitatea sexuală a corpurilor femeilor (și raportul WHR este o astfel de caracteristică) implicate în procesarea vizuală sunt activate mai repede când raportul WHR are valoarea optimă de atractivitate (0,70). Aceste rezultate au fost confirmate în urma examinării mai în profunzime a efectelor pe care le are asupra creierului expunerea la imaginea unei femei, în funcție de raportul ei WHR. Platek și Singh (2010), folosind un scanner de imagistică prin rezonanță magnetică funcțională, care permite studierea zonelor cerebrale activate în cazul unei procesări de informație, au arătat astfel că expunerea la un model feminin cu un raport WHR de 0,70 pare să activeze în creierul bărbaților niște circuite de recompensă.

O altă modalitate de a măsura atenția este utilizarea măsurării oculometrice, care permite să se evalueze punctele fixărilor oculare ale individului și timpii acestor fixări când este privită o imagine. Dixon și colaboratorii săi (2011a) au folosit o imagine de sinteză a unei femei goale cu un WHR de 0,70, respectiv de 0,90, echipând ecranul cu un dispozitiv de urmărire a privirii (*eye-tracker*). Studiul lor, efectuat în rândul unor bărbați cu vârsta cuprinsă între 22 și 42 de ani, utiliza și trei niveluri de mărime a sânilor pentru a se observa dacă nu interveneau și alți factori strâns asociați cu evaluările de caracteristici sexuale (sânii sunt o caracteristică importantă). De asemenea, se cerea evaluarea atractivității fizice a acelor femei. Rezultatele au arătat că scorurile de atractivitate atribuite de bărbați erau mai mari când raportul WHR al modelului era de 0,70, comparativ cu cel de 0,90, și asta pentru toate nivelurile de mărime a sânilor, ceea ce ar sugera că acest criteriu este un factor important. Autorii au observat și că primele fixări ale privirii au vizat sânii, apoi șoldurile, îndeosebi în cazul unui WHR de 0,70. Se știe că sânii sunt un atribut important al atractivității sexuale pentru bărbați (vezi partea despre sâni din această carte), dar fixarea privirii asupra șoldurilor ar confirma totodată importanța raportului WHR.